

Stræderne

i København

**Nationalmuseets
direktør**

**Vagten ved
Christianshavn**

**Koncertmesteren
i den nye koncertsal**

Årgang 12 - FEBRUAR - 2009

Hos Dorte
Knabrostræde 6 · 1210 København K
Tlf. 3315 9777 · www.hosdorte.dk

Færge Cafeen
anno 1850
v/Hanne Sass Nielsen
Christianshavns bedste spisested
Strandgade 50
1401 København K
Tlf. 32 54 46 24

PALÆ
- let frokost alle hverdage fra 11-17
NY ADELGADE 5. 33 12 54 71
www.palæbar.dk

La Fontaine Jazz
Open 8pm - 5am
Kompagnistræde 11. Kbh. K.
Tlf. 33 11 60 98

RESTAURANT KRONBORG
ÆGTE klassisk
DANSK FROKOST
Brolæggerstræde 12
Tel 33 13 07 08
også mulighed for
private selskaber og arrangementer

Nyhavn åbner for udendørsservering den 13. marts, og traditionen tro afholdes der påskebrygssmagning den 14. marts imellem kl. 13-15, hvor 10 store og små bryggerier udskænker de gyldne dråber ved Nyhavnsankeret.

Stræderne i KØBENHAVN

Udgivet af:

VK-Gruppen-Stræderne

Badstuestræde 15

1209 Kbh. K.

Tlf. 33 15 56 66

SE: 18197332

www.straederne.dk

kbh@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:

Henrik Ploug (FAF og DBA)

Redaktionelle medarbejdere:

Connie P. Christensen (Kommunikation og Sprog)

Per Stisen

Annoncer:

Per Stisen

Lay-out og opsætning:

Kirstine Ploug (DJ)

Fotografer:

Thomas Trane (DJ)

Kirstine Ploug (DJ)

Forside (Christiansborg slotsplads) foto:

Henrik Ploug C.(FAF,DBA)

Trykkeri: Sangill Bogtrykkeri

Oplag: 6000

Indhold:

Side : 3-6 : Direktøren for Nationalmuseet

Side 7 - 9: Politiets gruppevogne

Side 10 : Stormen mod København

Side 11: Sven Okkels tegner byen

Side 12-13 : Vagten ved Christianshavn

Side 14-17 : Koncertmester og den nye koncertsal

Side 18-20 : Frederik d. 7. fest for sejren over svensken

Side 20 : En gade

Side 22-23 : Kampen om byens rum i gamle dage

Side 24 : Før og nu

Side 25 : BYFO uddeler præmier til byens huse

Side 26 : Byens huse på nettet

Side 27 : Madsiden

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.

Pris 350,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

Interviewer: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

Direktør for Nationalmuseet

Nationalmuseet – Prinsens Palæ i hjertet af København og flere mindre museer rundt om i landet - er med sine over 800.000 gæster om året landets ubestridt største museum. Museet fik ny direktør i maj 2008, hvor også oldtidsudstillingen blev åbnet i ny og spændende form. Alene oldtidsudstillingen tiltrak sidste år 375.000 besøgende.

Per Kristian Madsen, middelalderarkæolog og kunsthistoriker, blev direktør for Nationalmuseet i maj 2008. Per Kristian Madsen kommer med en stor museumserfaring i bagagen, har bl.a. været museumsinspektør i Ribe i 13 år, leder af Vejle Museum og museumschef for Nationalmuseet, dvs. chef for alle samlingerne, forskning og formidling. Stræderne har været på besøg og spurgt om nyt fra museet:

Oldtidsudstillingen er kommet op igen i en ny udgave. Hvor længe har den været taget ned?

”Det har taget 3 år at færdiggøre den udstilling, der kan

vises frem nu. Pengene til den fysiske indretning og opstilling af udstillingen er bevilget af A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formål, og så har museet selvfølgelig lagt en masse arbejdskraft i. Det er kun én gang i en generation, at man får mulighed for at give et bud på, hvad ny forskning har betydet for forståelsen af mange, mange tusinds års forhistorie.

Det er på ingen måde sådan, at det, der var i den gamle udstilling, er det samme, der står der nu. Før udstillingen skulle planlægges, lavede vi en fokusgruppe og interviewede en hel del mennesker, som var interesserede i at hjælpe os på den måde, at de gik igennem den gamle udstilling og gav os deres mening om, hvad den havde af fordele og ulemper, og derefter gav de os et kvalificeret bud på, hvordan

de kunne tænke sig at opleve Danmarks oldtid i en helt ny udstilling. Der var nogle gennemgående ting, som man faktisk kan se realiseret i den nye udstilling, nemlig for det første at man ønskede at være klar over, hvor man var rent tidsmæssigt, om det er stenalder eller bronzealder osv., ligesom man også ville vide, hvad der skete ude i resten af verden f.eks. på Egtvedpigens tid. En anden ting, der blev påpeget,

var at man ikke ønskede så forfærdelig meget tekst. Man ville gerne kunne se udstillingen på måske 1-1½ time og alligevel være sikker på, at man havde den rigtige kronologiske opfattelse. Det var vigtigt, at de ting, som har en slags ikon-agtig status, altså de klassiske fund som f.eks. Solvognen, Gundestrupkarret, luren osv. skulle fremhæves, og det måtte endelig ikke være kopier. Endelig pegede man på, at det også ville være

Direktør Per Kristian Madsen foran Runestenen

Nationalmuseet er blevet et spændende sted

eksperiment, for det kunne jo være, at folk syntes, det var helt overvældende. Men reaktionen har været den modsatte: man kan finde vej i udstillingen, man kan veksle efter temperament, og det er en berigelse at se, hvor meget der er i skabene. Det er en stor tilfredsstillelse.”

Er det første gang I laver en brugerundersøgelse af denne art før en ny udstilling skal etableres?

”Ikke fuldstændigt første gang, men over for en stor, fast udstilling, ja så er det. Vi anvender brugerundersøgelser meget, og har i mange år gjort det i forbindelse med publikums adgang til udstillinger, men det at lave en stor systematisk undersøgelse, før man lægger planen har været nyt, og vi har tænkt os at

gøre det ved andre udstillinger også.

Det er også udtryk for, at folk har ændret deres vaner. F.eks. har det, at vi har fået gratis adgang til museet, betydet, at måden, man går på museum på, har ændret sig. Plus at vi har fået et større besøgstal. I dag kan det betale sig at gå ind på museet, hvis man bare har en ½ time. Hvis man går ind med børnene, og det viser sig, at det ikke lige var den dag, de havde lyst til at være på museum, ja, så kan man

bare gå ud igen uden at have spildt pengene, for det koster ikke noget.

Det har givet en helt anderledes bevægelse på museet, for folk kommer også nu ind sidst på eftermiddagen. Før i tiden, hvor man skulle betale, kom der ikke nye gæster af noget som helst omfang efter kl. 15-15.30, for det kunne jo ikke betale sig. Der er også kommet flere yngre mennesker, det kan vi tydeligt se, f.eks. er vores klapvogne blevet slidt op! Det tyder jo på, at folk bruger faciliteterne.

Vi har også imødekommet ønsket om mindre læsestof. I den gamle udstilling skulle man bruge ca. 18 timer, hvis man skulle læse alle teksterne igennem. I dag vil en samlet læsetur

tage ca. 1½ time. En anden ting er, at der ikke er en eneste knap i udstillingen, der er ingen skærme, og det har vi egentlig ikke hørt beklagelser over. Det gør, at man kan gå igennem udstillingen, uden at der er kø foran en skærm, som jo faktisk kun kan bruges af én person. Hvis man forestiller sig en skoleklasse, hvor kun én elev ad gangen kan bruge skærmen, så bliver resten virkelig utidige af det. På museets netside præsenterer vi et meget stort udsnit af de vigtigste fund med beskrivel-

ser, og der kan man zoome ind på genstanden, dreje den rundt og fordybe sig i detaljer. Der kommer også en bog i løbet af året, som bliver en bred indføring i Danmarks oldtid.”

Bliver udstillingen stående permanent, eller skal man skynde sig ind og se den, mens den er der?

”Det er en permanent udstilling, og som sådan skal den have et langt liv. Den opfanger mere end en generations forskning. Før eller siden vil den jo blive taget ned, men der er overhovedet ikke planer om det. En anden markant ændring er, at udstillingen begynder allerede i forhallen, så man bliver ledt direkte ind i udstillingen.

Der er desuden en særudstilling lige nu (frem til 22. februar, red.), som er meget spændende, fordi man kan komme ind og tale med de mennesker, der arbejder med konservering og istandsættelse af museums-genstandene. Man kommer direkte i kontakt og kan få svar på spørgsmål om bevaring af gamle genstande. Man kan også komme om lørdagen med sine egne ting og få et godt råd om, hvordan man bedst bevarer dem. Det har der været meget stor interesse for, og udstillingen appellerer meget til en forståelse af, hvad det er museet har som hovedformål, nemlig at bevare genstande. Det gør vi selvfølgelig ved at sætte dem i stand, men lige så vigtigt er det at have de rette opbevaringsforhold, fordi man derved kan forlænge tingenes levetid og undgå konservering, som slider. Et af museets helt store ønsker er at få endnu flere magasiner, vi har ikke nok.”

Er det kun i forbindelse med denne særudstilling, at man har mulighed for at komme og tale med en konservator?

”Som det er nu, hvor museets folk sidder og arbejder, hvor publikum kommer, fortsætter det ikke, men man vil altid kunne rette henvendelse til museets bevaringsafdeling. Museet sælger konserveringsar-

bejde for regning, også til private. Vi har en stor bevaringsafdeling i Brede, hvor en stor del af arbejdet består i at udføre konserveringsarbejde for private og offentlige kunder over hele landet og i udlandet.”

Du nævner, at den gratis adgang har givet en betydelig tilgang til museet. Er der også blandt de unge en interesse for at lære om vores fortid?

”Vi kan se i fordelingen på aldersgrupper, at der ser ud til at være kommet en blivende større

Vi skal tilbyde viden, oplevelse og indsigt til så mange som muligt

tilgang af folk fra ca. 20-35 år. Det er en god gruppe at være kommet i kontakt med, for det er også der, vi har børnefamilierne. Kan man fastholde deres interesse og lyst til at komme på museet, vil de forhåbentlig blive ved med at være vores kernepublikum. Vi har måske også haft held til at dreje forståelsen af, hvad vi ser som noget meget væsentligt, nemlig at formidle viden til skolebørn. Vi har ca. 75.000 skolebørn her hvert år i forbindelse med et undervisningsforløb, så vi er faktisk landets største folkeskole. Dertil

kommer de andre afdelinger, f.eks. i Brede, Frilandsmuseet osv. Vi yder kvalificeret undervisning, hvor vi i samspil med børnene får formidlet viden om historien, både den danske og internationale historie. For vi må ikke glemme, at vi er et internationalt nationalmuseum, vi har mindst lige så meget her fra udlandet som vi har fra det nuværende Danmarksområde. Det har altid været et særkende for Danmark, at vi har en levende udveksling med både nære og fjerne kulturer.”

Per Kristian Madsen i den nyopsatte oldtidsudstilling

De nye udgravninger under København har jo ændret lidt på Københavns historie. Skal Nationalmuseet ind over disse udgravninger?

”Det er sådan med arkæologien i Danmark, at der findes op mod 50 arkæologisk ansvarlige museer, som har hver deres del af landet. Københavns Bymuseum har København by

og hvad dertil hører. Vi har ikke nogen speciel del af Danmark som vores område, så vi er ikke involveret i udgravningerne i København.”

Vi har også...

- Udstillingssystemer
- Bannere
- Magnetskilte til biler
- Brevpapir & kuverter
- Papir til kontormaskiner
- Flyers
- Menukort
- Skilte
- Visitkort
- Folie til butiksvinduer
- Tryk på t-shirt
- Prislister
- Julekort
- Plakater

Vester Kopi Nørregade 7 • 1165 København K • Tlf.: 33 14 58 33
Mail: noe@vesterkopi.dk • www.vesterkopi.dk

ROSENGÅRDENS Bodega

Det er her man hygger sig!

Åbningstider
Man - Ons: 10 - 00
Tors - Lør: 10 - 02
Lukket søn- & helligdage

Irish coffee 34,- **Stor fadøl 34,-**

Rosengården 11
1174 København K
Telefon: 3312 4625

Nationalmuseet

Per Kristian Madsen i museets flotte forhal

Hvad byder året på af udstillinger?

”Den helt store satsning ligger i Brede, hvor vi åbner Brede Værk til maj med en meget stor

permanent udstilling af dansk industrihistorie. Den gamle klædefabrik i Brede lægger hus til, og der skildrer vi den industrielle kulturhistorie i de sidste godt 100 år. Det bliver også en ny måde at udstille på, den bliver stærkt elektronisk, hvor gæster f.eks. kan påtage sig rollen som arbejder, funktionær eller ejer og i spilform gennemgå, hvordan vilkårene har været på forskellige tidspunkter i industriens historie. Det er en permanent udstilling, som med moderniseringer vil komme til at fungere i mange år. Herinde i København satser vi på til efteråret at vise en stor udstilling i Egmont Hallen om sydamerikanske indianere og deres liv i regnskoven. Deres tilværelse er i meget høj grad bestemt af de klimatiske omstændigheder, og vi har jo som bekendt klimaet på dagsordenen i 2009. En anden ting

bliver en mindre særudstilling, som viser klimaforandringer langt tilbage i tiden. Der har været tale om meget voldsomme og pludselige klimaforandringer helt tilbage til mange tusinde

år, førend mennesket havde nogen som helst indflydelse på klimaet. Så vi har et varieret

Vi råder over kolossalt store samlinger

tilbud.”
Hvad ser du i øvrigt gerne, at der sker på museet fremover?

”Nationalmuseet er et meget gammelt museum, 201 år. Det har altid været et særkende for Nationalmuseet, at det har været et internationalt orienteret museum, og jeg ser gerne, at museet har et levende og veludviklet samarbejde med museer i andre lande. Vi arbejder for tiden med planer om en international vikingesudstilling sammen med museer i London

og Berlin, hvor vi håber på at kunne producere en udstilling i fællesskab, som kan gå rundt mellem de tre hovedstæder.

Jeg vil gerne fastholde ønsket om at kunne tilbyde viden, oplevelse og indsigt til så mange som muligt, og derfor vil vi også via nettet komme ud med vores tilbud over hele landet. Vi ligger i et hjørne af Danmark, og det er ikke alle, der rejser til København så tit. Vi har vores e-museum, hvor vi netop har præsenteret nye undervisnings-tilbud, bl.a. kan man gå ind og orientere sig om islam og de samlinger, vi har på det område.

Jeg vil også gerne fastholde, at Nationalmuseet har en vigtig rolle at spille i bevaringsmæssig sammenhæng. Vi råder over kolossalt store samlinger, som det er vores forpligtelse at passe på. Det er også væsentligt for mig, at museet er i kontakt med universiteterne og befolkningen, at vi er en levende og aktiv forskningsinstitution. Den balance, at vi både er en forskningsinstitution og en folkelig institution, fremmer ny viden og formidling af viden. Derfor er jeg glad for, at der i vores valgsprog står, at vi også skal have det folkelige element med og det holder vi fast på i udstillingerne.

Leder af gruppevognene

I beredskab døgnet rundt

Politikommisær Michael Vibe Kragh er daglig leder af Beredskabssektionen på Politigården. Herfra udsendes de blå gruppevogne, som skal være i 5-minutters beredskab døgnet rundt, klar til at rykke ud og dæmpe gemytterne overalt i København.

Politiets blå gruppevogne kører rundt i Københavns gader og stræder og holder styr på balademagere nat og dag. De blå vogne er tydelige i gadebilledet, og de 5-6 uniformerede betjente i vognen signalerer professionelt overblik, så eventuelle uromagere kan indse, at de nok skal holde sig på måtten. Betjentene i de blå vogne kommer fra en særlig afdeling på Københavns Politigård, Beredskabssektionen, hvor de som afsluttende del af uddannelsen skal være 6 måneder. Den første måned er decideret uddannelse i håndtering af vanskelige situationer, og de sid-

ste 5 måneder indgår betjentene i sektionens arbejde på 3-holdsskift. De unge betjente er altid ledsaget af en ældre ”garvet” halvdelingsfører, som er gruppeleder for vognen.

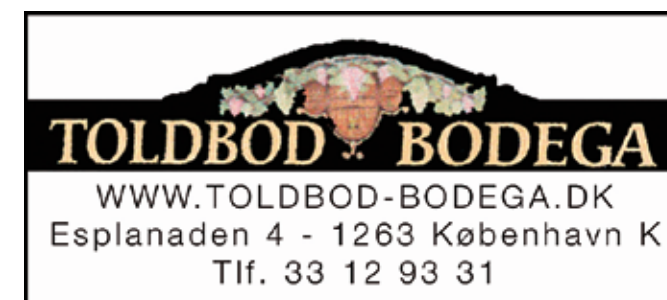
En halvdelingsfører har en 12-13 betjente under sig og uddanner dem. Han kender hver og en af sine betjente grundigt, og når han er på arbejde med sin gruppe, er han også med på gaden. Dvs. at uanset hvor i landet betjentene kommer fra, har de altid en gruppefører, som ved, hvordan det københavnske nattelev er. Det giver en tryghed

for betjentene, og det giver en ensartethed i den måde, politiet arbejder på.

Beredskabssektionen på Politigården er et uddannelsessted, hvor alle landets betjente kommer igennem.

Optagelseskravet til politiskolen er minimum 21 år, så når betjentene kommer til beredskabssektionen, er de typisk mellem 25 og 30 år. Det er den sidste del af grunduddannelsen, som foregår, når betjentene er færdige med de 4 år på politi-

Lejlighed i nyrenoveret ejendom fra 1887
med plads til 4-6 personer.
Belliggende i Gasteinerdalen
5 skiområde »SKI AMADE«
med 201 km. pister
op til 2.700 m. o/havets overflad
Transport: Fly til Salzburg eller München, tog direkte til byen
er du i bil er der privat P-plads.
Prisen inkl. slutrengøring:
1 uge: 4.500,-
2 uger: 8.000,-
Henvendelse på telefon 4063 3638

TOLDBOD BODEGA
WWW.TOLDBOD-BODEGA.DK
Esplanaden 4 - 1263 København K
Tlf. 33 12 93 31

Golf vognene er på vagt i byen

Amir Rashid er delingsfører, og vicepolitikommissær. De blå gruppevogne holder klar lige uden for Politigården, så betjentene hurtigt kan rykke ud.

skolen og har været til eksamen. Så får de 6 måneders uddannelse i det, politiet kalder det mobile indsatskoncept.

Daglig leder af beredskabssektionen, politikommissær Michael Vibe Kragh, fortæller lidt om sektionens arbejdsopgaver og uddannelsesforløbet:

”Betjentene lærer bl.a. håndtering af demonstrationer,

situationer med farlige gerningsmænd eller psykisk syge eller andre situationer, hvor vi ikke bare kan sende to betjente ind, fordi vi formoder at vedkommende har et våben eller er så psykisk ustabil, at han kan finde på hvad som helst. Her i København bruger vi B-sektionen til de opgaver. Hvis der f.eks. har været et bankrøveri, hvor der er blevet truet med våben, og man finder ud af,

hvor gerningsmanden opholder sig, bliver vi tilkaldt og går ind efter de indtrængningsprincipper, som vi underviser i her og også bruger i praksis. Derudover er vi en støttefunktion til Københavns politi, f.eks. tager vi transportture af farlige fanger, bevogtninger o.lign. Det er også

én af dansk politis største enkeltafdelinger. Når vi er så mange, skyldes det, at vi arbejder i 3-holdsskift, der skal altid være en af vores 12 delingsførere på til at lede det daglige arbejde. Vi har også altid en uddannelsesdeling i gang, og så er der de ekstraordinære indsatser, f.eks.

Udstyret checkes og lægges på plads i vognen

os, der har ambassadetilsyn, dvs. at udvalgte ambassader og andre udenlandske interesser får tilsyn op til flere gange i timen. Afdelingen er ret stor, og er nok

på Christiania, ved fodboldkampe og demonstrationer. Der er 20 halvdelingsførere og op til 180 svende, som vi kalder dem, almindelige politifolk under uddannelse, som er her i 6 mdr.

Udover det grundudstyr, som alle betjente har, råder beredskabssektionen over specialudstyr, særligt til indtrængningsopgaver, f.eks. skudsikkert udstyr i form af veste, skjolde og hjelme. Sektionen bruges til en række forskellige opgaver, og netop i øjeblikket, hvor der er en bandekonflikt kørende, er den dybt involveret, bl.a. fordi man har det rigtige udstyr. De blå vogne har mere udstyr med ud end de almindelige patruljevogne og bliver meget ofte kaldt ud, når der er ballade. Også når de ikke

unge betjente, fordi det er et meget specielt område. Man lærer som gruppe at passe på hinanden. I området er der en udpræget fjendtlig indstilling til politiet og vi er ofte udsat for angreb, som dog ikke har den store bevågenhed i pressen.

Derudover har gruppeførerne en stor frihed til at tilrettelægge det daglige arbejde selv. I det

Golf vognene bevæger sig over hele byen dag og nat, ofte ser man dem her ved Københavns Byret.

Michael Peper, Per Sevars, John Jensen og Pelle Sabinsky. Betjentene er i afdelingen i en periode på 6 måneder

er kaldt ud, patruljerer de der, hvor de ved problemerne er.

Alt politiarbejde på Christiania foretages næsten udelukkende af beredskabssektionen. Det bliver styret ledelsesmæssigt af station Amager, fordi det ligger i deres område, men det er os, der har den daglige gang der. Det er et vældigt godt sted at uddanne de

omfang, vi ikke kaldes ud på en opgave, kan vi operere overalt i København. Vi kan rydde en hashklub eller foretage trafikkontrol, hvis vi synes, det er påkrævet på en strækning, hvor der køres dårligt. Det giver mulighed for mange varierede arbejdsopgaver, og det er spændende og lærerigt for de unge betjente.”

Kenneth's Cykler

- Værksted
- Nye cykler
- Alt inden for tilbehør
- Udlejning af cykler

Nørre Voldgade 27 • Tlf. 3333 8458
Åbent: Man-fre. 8.00-17.30 • Lørdag 10.00-13.00

Aut. VVS-Installatør

Blikkenslager & Kloakmester

Sonberg VVS

Guldbergsgade 9 - 2200 N
Telefon: 35 39 29 93
www.3blaa.dk

Binger's

Kunsthandel

Indramning, rensning og restaurering

Admiralgade 22 • Telefon 33 14 26 00

Dansk smørrebrød serveret i nye, friske omgivelser

M

THE BAR & RESTAURANT - M

Restaurant M
Store Kongensgade 56
Tlf. 33 15 85 77
www.restaurant-m.dk

Man-lør 11:30-16:00
Åbningstiderne udvides gerne til private selskaber.
Vi leverer også ud af huset.

Stormen mod København

Jens Christian Moesgaard er museumsinpektør for Nationalmuseets mønt- og medaljesamling

1657 erklærede Danmark Sverige krig. Svenskerne gik over isen til Sjælland, og krigen var slut. Der blev i 1658 sluttet en fred i Roskilde, som medførte, at Danmark tabte Skåne, Halland og Blekinge for bestandigt. Karl X Gustav var ikke tilfreds. Muligheden for at erobre hele Kongeriget inklusive Norge lå lige for, så i oktober 1658 belejrede svenskerne København, Rigets residensstad.

Årene omkring 1650'erne var særdeles kolde og blev kaldt "Den lille Istid", og den svenske hær, som havde oprettet en kæmpe lejr i Brønshøj, benyttede lejligheden, da farvandet omkring København var tilfrosne, til at storme byen natten mellem den 10. og 11. februar 1659. Hovedangrebet blev sat ind mellem Bastionen ved Vandkunsten og den ved Slotsherrens Stald, hvor befæstningen var svagest, lige der hvor nu Stormgade og Stormbroen ligger. København holdt stand, svenskerne opgav, og der blev sluttet fred i maj 1660.

Kong Frederik III var begejstret for byens indsats og lod slå en mindemønt i den anledning. Mønten findes i Den kongelige Mønt og Medaljesamling på Nationalmuseet, det tidligere Prinsens Palæ. Stræderne bad museumsinpektør J. C. Moesgaard om at fremvise mønten. Vi blev meget venligt modtaget og fremme ved mønten, hvor mønten ligger, forklarede museumsinpektøren:

Mønten er en krone præget i sølv svarende til 4 mark. Den har ikke noget at gøre med vores dages krone; men blev indført af Christian IV og brugt i 16- og 1700 tallet. Møntens forside viser den kongelige krone over datoen 11. februar. Fra højre rækker en hånd ud efter kronen, hvad der symboliserer Karl X Gustavs forsøg på at erobre Danmark. På venstre side ses en sky, som symboliserer Himlen, og ud af skyen kommer Guds arm med sværd i hånd, som hugger Karl X Gustavs hånd over. I møntens rand lyder teksten Soli Dei Gloria, oversat:

Mønten der blev slået efter krigen, man kan se at ud fra himmelen kommer et sværd, som hugger hånden af svensken, der forsøger at stjæle den danske kongekrone

til netop Rosenberg. I 1860 blev samlingen overført til Prinsens Palæ, og i 1990 blev den en afdeling under Nationalmuseet. Samlingen rummer ca. 500.000 mønter og den forøges årligt med et par tusinde. Husk nu, at finder man mønter i jorden, er det danefæ, og samlingen er altid interesseret i at få kendskab til mønt og findested, for det er højst sandsynligt endnu en lille brik til Danmarkshistorien.

Gud alene æren. Reversen bærer årstallet 1659. Mønten er også præget som en dobbelt krone og derfor dobbelt så tyk, som den egentlige mindemønt. Mønten er også præget i guld. Værdien af guldmønterne svarede til 5 og 10 dukater, og rundt regnet svarede 1 dukat til 3 kroner.

Karl X Gustav fik ikke København, men krigen som sådan var en national ulykke. Pudsigt er det, at Danmark vistnok er det eneste land i verden, som ret konsekvent fejrer sine nederlag.

Den kongelige Mønt og Medaljesamling er grundlagt i 1780 som en samlet administrativ samling under navnet Den kongelige medaljesamling på forskellige kongers møntsamlinger, og man ved, at Frederik III var samler. Møntsamlingen havde først til huse på Rosenberg, og skabene, vi står ved, er lavet af den berømte billedhugger Johannes. Wiedewelt

TIVOLI HALLEN
v/ Helle Vogt

FROKOSTRESTAURANT
m/ klipfisk og smørbrød
som speciale

Vester Voldgade 91
1552 København V.
Tlf. 33 11 01 60
Fax 33 32 41 60
www.tivolihallen.dk

*Hellig Geist'ses gavt
skubber tårnet væk.*

11. 4. 08 50.

Sven Okkels fotografert af Karsten Bundgaard

Kunstmaleren Sven Okkels tegner stemninger fra vores by med en lille kommentar.

Tegningerne er blevet til på byvandring, hvor Sven har tegnet on location.

www.hviidsvinstue.dk

ALIDA Marstrand
Håndlavede chokolader

Bredgade 14 - 1260 København K.
Tlf. 33 15 13 63
www.alida-marstrand.dk

H. DANIELSENS EFTF. APS
KRONQUIST

LÆDERSTRÆDE 11
1201 Copenhagen K
Tel. + Fax 33 13 02 74
Mail: jk@danielsensilver.dk

AMAGERTORV ØSTERGADE
LÆDERSTRÆDE
OLD FISH MARKET

ANTIQUES
GOLD
SILVER
SILVER PLATE
PORCELAIN
CHRISTMAS-PLATES
CHRISTMAS-SPOONS
SECOND-HAND GOODS

EVERYTHING
PRICE-MARKED

Vagten ved Christianshavns vold

Amager Port.

Kører man over Knippelsbro ad Torvegade ud til Amager, passerer man på venstre hånd ved Volden et lille gult hus, og fortsætter man videre ud mod Amager, kommer der endnu et lille gult hus på venstre hånd. Begge huse var knyttet til Amagerboernes adgang gennem Amagerport til Kongens København, og de er bygget til militæret, det første i 1724, det andet i 1728.

Da Christianshavn blev anlagt som fæstningsby tilbage i begyndelsen af 1600'tallet, skulle der selvfølgelig være en port. Amagerbønderne skulle betale told, når de bragte varer til markedet på Amagertorv, så porten skulle behørigt bevogtes. Det sørgede byens garnison for, og så skulle der også være vagthuse for soldaterne. Nu var det sådan, at tidens arkitekter næsten alle var officerer i Ingeniørkorpset,

og mange af dem blev berømte arkitekter, og det var mænd som Eigtved, Amalienborgs arkitekt,

Skilt på Acciseboden

og Thurah, Eremitageslottets arkitekt. De prægede selvfølgelig de yngre ingeniørofficerer, som stod for den almindelige udbygning af Københavns Befæstning, så da Amagerport blev fornyet i 1724, var det dem, der stod for bygningerne.

Den første bygning hedder i daglig tale Acciseboden; men dens funktion var at være vagthus for den militære portvagt.

Den egentlige accise- eller konsumtionsbod lå lige på den anden side Christmas

Møllers Plads. Oven på Amagerport var der indrettet en bolig for portneren; men Acciseboden påstås at have tjent som portnerbolig i det meste af Amagerports levetid, andre mener imidlertid, at den altid har været vagtstue. Porten blev først nedlagt i 1857; men helt frem til 1916 blev huset benyt-

Ravelinen

I dag har Restaurant Ravelinen til huse i den gamle ravelinvagt. Stedet er blevet udbygget med en trapavillon, men diskret og fint, og det er med tilfredshed at konstatere, at restauratøren har hæget om bygningen ved at fjerne den store påskrift: "Ravelinen" i slynget bånd på husets facade. Restaurant Ravelinen er alene med sin unikke beliggenhed et besøg værd. Selv holdt jeg sidste år rund fødselsdag i Ravelinen med mange gæster. Maden var excellent og betjeningen venlig og professionel, og alle gæsterne havde en dejlig dag, så jeg kan ud fra egen erfaring give stedet mine varmeste anbefalinger.

Det sker på FINGERBØLLET:

Lørdag d. 28. marts kl. 21 spiller Rock and roll over the hill

Søndag d. 29. marts kl. 15 spiller Nulle og verdensorkestret spec. gæst Rock Nalle

Entré 40,- kr

tet som militær vagtbygning. Er huset lille, er det et eksempel på fin arkitektur, som byens vise fædre forstod at hæge om. Da Torvegade omkring 1930 skulle udvides, og bygningerne i gadens venstre side alle blev revet ned, valgte man heldigvis at flytte Acciseboden tilbage i flugt med Volden, så denne markante bygning stadig pryder gadebilledet. I dag tjener Acciseboden som hjemsted for Christianshavns Lokalhistoriske Arkiv og Forening, som yder et

Acciseboden der i dag huser Christianshavns Lokalhistoriske Forening

beundringsværdigt arbejde for bevarelsen af Christianshavns værdier.

Er man kørt igennem Volden, hvor Amagerport lå, bevæger man sig i dag ud på dæmningen over voldgraven, i gammel tid var det en rødmalet træbro, og så kommer man over på ravelinen, kaldet Amagerports

Ravelin. En ravelin er en befæstet ø i voldgraven, og når den er til beskyttelse af porten, er der også en port i ravelinens vold, og det krævede endnu en militær vagtstyrke. Altså blev der også bygget et vagthus på Amagerports Ravelin. Det er knapt så fint som Acciseboden; men stadig en meget fin og harmonisk bygning. Fra Ravelinen

førte en bro videre over til Amager, i dag en dæmning, så de arme amagerbønder måtte først betale i konsumtion ude foran volden, derefter blev de kontrolleret ved ravelinvagten, og først efter at være blevet kontrolleret én gang til ved porten, kunne de fortsætte ind til Amagertorv med deres grøntsager.

Tvermoesgaard
Træren
Restaurant & Vinstue

Klassisk dansk frokost fra kl. 12.00
Onsdags middag fra kl. 17.30
Bar i dag- og aften timerne

Restaurant Tvermoesgaard
Rosengården 12 • 1174 Kbh. K. • Tlf: 3312 6578

Bastionen + Løven
CAFÉ • BAR • RESTAURANT

Åbent alle dage - hele året
Sommer - Alle dage kl. 10-24
Vinter - Hverdage kl. 12-24 og weekender kl. 10-24

Christianshavns Voldgade 50 • 1424 København K • Telefon 32 950 940
E-mail post@bastionen-loven.dk • www.bastionen-loven.dk

MUSIK **FINGERBØLLET** **MUSIK**
WILDERSGADE 39 - Tlf.: 32 54 67 17
CHRISTIANSHAVN

Koncertmesterens utrolige arbejdsplads

Væggen som Christina Åstrand står op af viser de utrolige træarbejder som skal være med til at give en fantastisk akustik

DR's meget omdiskuterede koncerthus åbnede forleden med en flot og meget rost koncertaften. Huset er designet af den franske arkitekt Jean Nouvel, som har arbejdet tæt sammen med den japanske akustiker Yasuhisa Toyota. Hver af de fire sale har variabel akustik og kan tilpasses forskellig musik.

Den største sal, studie1, hvor symfoniorkestret spiller, er, ligesom den gamle koncertsal i Radiohuset, holdt i rød-brune/gylde farver, som med det samme byder publikum varmt velkommen. Der er 1809 pladser fordelt oppe og nede i det spændende rum, også bag orkestret.

Vi har mødt 1. koncertmester Christina Åstrand i de nye omgivelser i DR-Byen.

Hvornår blev du koncertmester?

"Den 1. januar 1993 startede jeg. Næsten 1 år inden var jeg til konkurrence, og så var jeg lidt på prøve, men den officielle startdato er 1.1.1993."

Du må have været en meget ung koncertmester?

"Ja, jeg var ikke særligt gammel, kun 22, men alle har behandlet mig med stor kollegialitet. Jeg er ikke blevet mødt med andet end venlighed."

Hvor er du uddannet?

"I Århus. Jeg startede efter Suzuki-metoden, da jeg var 4 år. Kom ind på Det Jyske Musikkonservatorium, da jeg var 12, hos Tutter Givskov. Siden var jeg et år i Paris og studerede hos Gerard Poulet."

Hvordan synes du, det er at spille i salen i forhold til den gamle koncertsal?

"Jeg synes, det er en meget anderledes fornemmelse. Jeg havde regnet med at komme ud i en helt kold, ny sal, hvor jeg ville sidde og fælde en tåre over savnet af den gamle. Men

sådan har det faktisk ikke været. Fra første øjeblik, jeg kom ind i salen, følte jeg en varme derinde og en stemning i rummet, som jeg er meget overrasket over og glad for. Den gamle sal rummede en masse stemning, og den var meget smuk; det har også noget at gøre med, at der har været spillet så meget stor kunst derinde, mange store kunstnere har været på besøg, og mange mennesker har delt en stor oplevelse der, og det

sætter sit præg på bygningen. Jeg troede ikke, den stemning kunne skabes "from scratch" med en ny sal, men jeg synes, der er så meget at bygge på her, det er rigtig fint."

Er det lige godt for alle stemmerne i orkestret?

"Jeg synes, det er blevet bedre. Vi kan høre hinanden meget bedre end før, vi kan spille kammermusik meget mere intimt,

selvom vi er 100 mennesker. Jeg synes, vi har mange flere muligheder for at udvikle vores klang, både vores egen og den, vi har fælles. Det giver den nye sal mulighed for, fordi vi hører hinanden og os selv så godt, det gjorde vi ikke i den anden."

Så der er slet ikke nogen begyndervanskeligheder?

"Åh jo, det er der helt sikkert. Vi har lige haft et møde med

Mr. Toyota selv, som fortalte os præcis hvordan vi skulle sidde. Nogle gange flytter vi lidt rundt alt efter, hvor stor en besætning vi er, men han har givet helt klare direktiver for, hvordan vi skal sidde, og hvor høje podierne skal være i forhold til hinanden. Han har bygget salen præcist til, at man skal sidde på en bestemt plads. Det skal vi forsøge i 1 år, så vi kan finde vores klang. Det er lige som at få et nyt instrument. Bare det at

få den gamle violin tilbage fra violinbyggeren gør, at det tager 8 dage, førend jeg finder tilbage til klangen. Det er klart, at det er sådan med et stort rum. Til begyndervanskelighederne hører også, at vi, selvom vi hører hinanden enormt godt, endnu ikke ved, hvordan det lyder ude i salen. Det skal vi lave forsøg med, vi skal selv ud i salen og lytte. Og det tager noget tid, sådan er det bare."

Første koncertmester for violinerne Christina Åstrand viser "Stræderne i København" sin fantastiske arbejdsplads, Danmarks Radios nye koncertsal

En fantastisk koncertsal i verdensklasse

Har du nogen fornemmelse af, om det er svært for lydteknikerne at optage lyden?

”Nej, jeg synes bare, det lyder godt, når man hører det, også åbningskoncerten lød godt. Jeg tror ikke, der er specielle problemer. Jeg ved, at de med vilje har sat fuldstændig det samme udstyr op i alle de forskellige studier, så alle teknikere, der arbejder i huset, kan gå fra det ene anlæg til det andet og have nøjagtigt den samme teknik at arbejde med. Det er jo nyt og fint, og jeg er ret sikker på, at de er glade for det.”

Har du nogen fornemmelse af, hvor lang tid der går før I er helt på plads?

”Det er svært at sige. Det bliver hele tiden bedre, og vi er meget bevidste om det og tester alt muligt. Dirigenten sætter os i gang og går selv ud i salen og lytter. Vi skal allesammen lige finde os til rette.”

Orkestrets arbejdsforhold uden for koncertsalen er vel også blevet bedre i forhold til de trange forhold i Radiohuset?

”Ja, de er blevet meget bedre. Vi havde faktisk ikke nogen plads før, vi havde to bittesmå garderober på størrelse med to garderobeskabe, hvor vi skulle være og klæde om allesammen, og så havde vi en ganske lille bagscene, en lille smal gang og et solistværelse og et dirigentværelse. Da vi var i Radiohuset, tænkte vi ikke over, at det kunne være anderledes, for der var ikke fysisk mulighed for andre forhold. Men nu har vi så fine forhold, vi har opholdsrum, garderobeskab, steder hvor vi kan være allesammen, et sted at hænge overfrakken, når vi kommer. Det er ikke bare overflødig luksus. Det gør, at man måske kommer lidt før, måske 1-1½ time før prøven starter, for at øve sig her. Tidligere skulle vi øve hjemmefra. Her kan man øve og møde kollegerne, man

Det nye for en dansk koncertsal er at publikum kan komme til at sidde hele vejen rundt om orkestret

kan få en kop kaffe og en snak, det giver en synenergi i et orkester, når man mødes uden for prøverne. Der sker ting, venskaber opstår, ensembler opstår, og musikalsk er det kun godt, at vi kender hinanden lidt bedre.

Det, at vi kan tage herud og være, det gør en kæmpeforskel og det gør os så godt tilpas. Vi har lyst til at være her, vi har lyst til at udforske vores eget spil. For slutproduktet, som er koncerten, tror jeg, det kom-

mer til at skabe et helt andet miljø, en helt anden nærhed, som kan høres af publikum, det er jeg sikker på.”

Hvornår forlod I definitivt det gamle Radiohus?

”Søndag den 6. december, efter Sigurd-koncerten. Vi havde afslutningskoncert ugen før med Mahlers ”Lied von der Erde” og Haydns afskedssymfoni, hvor vi pustede lys ud, det

var meget stemningsfuldt. Men mentalt har vi sagt farvel for længe siden. Byggeriet herude har været så meget forsinket, men det har jeg personligt fak-

tisk været glad for, det har gjort, at jeg kom til at sige ordentligt farvel til den gamle sal. Jeg føler ingen nostalgi over for det gamle hus mere, andet end at jeg selvfølgelig har en masse gode minder derfra. Sådan troede jeg ikke, det ville være.

Jeg er glad for at være her, også selvom der stadig bliver boret og støvsuget til vores prøver, men det får jo en ende. Det er en meget levende arbejdsplads, det er jo hele Danmarks Radio, og vi føler, at vi nu er med i Danmarks Radio, det gjorde vi ikke før, da var vi bare et symfoniorkester. Vi har nu en masse kolleger, vi har kæmpeområder, vi kan dele med mennesker,

vi aldrig har mødt før. Der er sat skærme op mange steder, som er forbundet til stationære kameraer i koncertsalen, så alle i huset kan følge med og høre lidt musik, hvis de har lyst. Det giver en god følelse af fællesskab, at man er en del af en arbejdsplads. De sidste to år i Radiohuset følte vi os virkelig udenfor. Vi havde ingenting. Vi måtte gå ind af en underlig bagdør, i pausen stod vi bare ret op og ventede, vi måtte ikke gå nogen steder, ikke tænde lys, ikke være i kantinen, vi følte bare, vi var til besvær. Vi var virkelig nede i et hul, så overgangen hertil har bare været fantastisk.”

Det lille Apotek
Er stedet hvis man
ønsker, hygge nostalgi
og god dansk mad.

**frokost fra 89-
aften menu fra 98-**

*Store
Kannikestræde 15
Telefon 33125606
www.
det lille apotek. dk*

Fair Trade Butik København
Badstuestræde 2, Kbh. K
Man – fredag 11.00 – 17.30
Lørdag 10.00 – 15.00
www.fairtrade kbh.dk

Christina Åstrand nyder hver dag at arbejde med musikken i den nye sal

Københavnerne fejrede slaget mod svenskerne

Tohundrede års fest i København i 1859

Den 10. og 11. februar 1859 fejrede København 200-året for sejren over svenskerne i 1659, da byens borgere gik på voldene sammen med militæret for at forsvare sig mod Karl den 10. Gustafs overlegne hær.

Mindet om den glørværdige sejr var velegnet til at stive nationalfølelsen af med en storstilet folkefest. Frederik d.7 skænkede straks 500 flasker champagne til fejringen, som han ville overvære.

Mænd fra alle samfundslag skulle indbydes. Det samme gjaldt kvinderne. Det sidste var aldeles nyt. Man planlagde optog og tropperevy med musik, banketter og gratis forestillinger i Det kgl. Teater. Byens fattige skulle have et festmåltid.

Festlokalerne skulle dekoreres med store buster af Frederik d.3 og Frederik d.7 samt skjolde med Frederik d.3's berømte "Jeg

vil dø i min Rede" og Frederik d.7's valgsprog "Folkets Kærlighed min Styrke". Stor var forfærdelsen, da man ingen steder kunne finde en buste af festens hovedperson Frederik den 3. Den eneste kendte sad godt fast over kongeporten på Kastellet. Billedhuggeren Rasmus Malthe måtte i hast lave en kopi af busten, for at kunne støbe de

nødvendige gibskopier. Andre dekorationer var flag, rustninger, våben, skjolde med navnene på mænd og kvinder der havde udmærket sig under belejringen samt faner, grønne guirlander og symbolske statuer. Københavnerne var vant til overdådige udsmykninger, der altid blev fulgt med stor interesse.

Festforestillingerne i Det kgl. Teater var en succes. Berlingske Tidende håbede teaterets økonomi senere ville blive så god, at man kunne gentage gratis forestillinger for ubemidlede borgere. Der opførtes skuespillet "Kamp og sejr" og Bournonvilles ballet "Blomsterfesten i Genzano".

Borgerfesten i Casino teateret om aftenen den 10. februar samlede 1.200 festklædte gæster. Mændene sad ved lange borde, kvinderne i rækker på scenen og balkonen. Frederik d. 7 måtte sende afbud af helbredsmæssige grunde. I stedet kom den popu-

lære arveprins Ferdinand. Festen bestod af en lang række taler af national karakter. Til slut kom talen for kvinden, som alle havde ventet på. Nutidens kvinde kastede ikke lud i hovedet på fjenden. Hun gjorde sin indflydelse gældende ved at understøtte mandens begejstring for alt ædelt og godt og ved at opdrage børnene i kærlighed til fædrelandet. Skålernes tal var uendelige. Når mændene råbte hurra, viftede kvinderne med deres lommeørklæder. Det havde en højtidelig virkning på de forsamlede, skrev Berlingske.

Ved midnatstid viste balletmester Bournonville og hans kongelige dansere en episode fra stormen på København. Man så Frederik d. 3 på en hvid hest omgivet af officererne Schack og Ahlefeldt iagttage svenske soldater, der forgæves prøvede at komme op på voldens brystværn. Flere kvinder tog del i kampen eller plejede de sårede. Sceneriet vakte stor begejstring.

Derefter vist forsoningen med Sverige, som nu var ven

i stedet for fjende. Danmark kom sejrende på en båd trukket af havfruer hen imod Sverige, der sad på sin trone med Norge ved sin side. I baggrundens skyer svævede fredens engel. Bournonville havde rådført sig med højtstående militære om fortolkningen af denne scene, da forholdet til Sverige stadig kunne bringe sindene i oprør hos københavnerne. Modtagelsen var afmålt.

På sejrens dag den 11. februar lød 27 skud fra voldene. Folk var tidligt på færd i den flag-smykkede by for at samles på Kongens Nytorv. En tropperevy overværedes af arveprins Ferdinand, prins Christian (Chr.9.) og hans søn prins Frederik mens enkedronningen og flere prinsesser trådte frem på Charlottenborgs balkon. Til endeløs jubel fra folkemængden passerede nu de farvestrålende uniformer fra hær og flåde. Dernæst de frivil-

lige borgerkorps, dvs. livjægerne, borgervæbningen, studenterne og laugene, alle med faner og musikkorps.

I ridehuset på Christiansborg holdt borgervæbningen bagefter banket for 1.200 inviterede. Den store hal var dekoreret med korpsets mange faner og skjolde med navnene på alle borgervæbningens chefer siden 1659. En kæmpebuste af Frederik d.3 var omgivet af standarder, borgerfaner og våben fra kampen. Denne pragt stod tusinder af københavnerne i kø for at tage i øjesyn de næste dage.

En fest for den jævne borger fandt sted om aftenen på Alhambra. Taler, sange, koncert, fyrværkeri og bal til kl.4 morgen havde lokket mange ud på Frederiksberg. Også her var lokalene dekorerede. Billetsalget gik strygende indtil publikum opdagede at Alhambra henlå i

mørke. Årsagen var brud på gasledningen. Det kom hurtigt til optøjer blandt et publikum, der ikke ville finde sig i ikke at få noget for billetten. Festen blev dog gennemført med to dages forsinkelse.

Så gik det stiligere for sig ved ballet for kvinden på Casino samme aften. Diplomati, prinserne og hoffets damer kastede glans over aftenens gæster i galla. En planlagt polonaise måtte sløjfes. Der var dårligt plads til at røre sig for de 2.000 balgæster. Et indslag med sang og endnu en skål for kvinden ved midnatstid blev forpurret. De danseglade lod champagnepropperne springe livligt under talen. De havde hørt taler nok. Nu skulle der danses!

Berlingske Tidende stod for indsamlingen til de fattiges festmåltid, der var oksekødssuppe med franskrød og æbleskiver. Dertil rigeligt med øl givet af bryg-

Frederik d.3. højt til vejrs over Kastellets port

gerne Jacobsen og Heymann. Maden blev tilberedt i byens nye dampkøkkener. Her skulle den også spises i løbet af et kvarter. Den største spisesal havde plads til 90 gæster ad gangen. Folk stod i kø i timevis. Om aftenen måtte mange alligevel gå hjem med tom mave. Der blev uddelt 6.000 spisebillerter.

Om hollænderne, der skaffede de afgørende militære forstærkninger frem i den vanskelige situation under belejringen i 1659, var der knapt et ord i københavnerpressen, som bragte ovenstående og andre betragtninger i januar-februar 1859.

GALERIE HELTH

etbl. 1989

Asger Jørn
Henry Heerup
Lise Blaaberg
Christian Tangø
Alice Hansen
Kamilla Lynggaard
Jens Galschiøt
M.fl.

Sofiegade 4
DK-1418 København K
Tlf. 32 96 95 15
arne@galeriehelth.dk
www.galeriehelth.dk

Hofbal i Casino.

Slagteren ved Kultorget

Etableret 1888

www.kultorget.dk

NU OGSÅ ØSTESPECIALFORRETNING
i Rosenborggade

-ØKO er altid bedst

Fredriksborggade 4 • 1360 København K
Telefon : 33 12 29 02 • Fax : 33 12 28 08

Statens
Ernæringsmiddel
kontrollen

Statens
Veterinærmedicinske
Institut

Udstilling på Christianshavn

FERIE I SYDFRANKRIG –

KOM TÆT PÅ DA VINCI MYSTERIET
Kultur, vandreture, badeferie,
vælg selv din yndlingsferie med
base i et fuldt moderniseret hus i
Pyrenæerne, netop i området,
hvor Da Vinci - mysteriet ud-
springer.

I en smukt beliggende landsby
med udsigt til Canigou – det
højeste bjerg i Pyrenæerne –
udlejes vores hus med senge-
plads til 7-8 personer. ½ times
kørsel til Middelhavet, 20 min. til
badesø.

1 uge: 2.500,-
2 uger: 4.500,-
Henv. 26 15 38 20

OVERGADEN der er institut for
samtidskunst har mange spen-
dende
udstillinger i løbet af året. Den
udstilling som nu vises bør bestemt
ses, og så er det efter en lille vin-
turtur på Christianshavn rart at
runde af her

OVERGADEN – Institut for
Samtidskunst – på Christianshavn bringer
følgende nyhedsbrev for februar måned:

I februar måned præsenterer Overgaden to
nye udstillinger, som på forskellig vis kred-
ser om aktuelle problemstillinger i mødet
mellem det gamle og det nye Europa. I
stueetagen viser Søren Lose (f. 1972) sin
panoramiske udstilling Phantasmagorie
og på 1. sal har bosnisk fødte Amel
Ibrahimovic (f. 1977) inviteret sin koati-
ske kunstnerkollega, Slaven Tolj (f. 1964),
til at deltage i udstillingen Interrupted
Game. Tolj har igennem mange år spillet
en central rolle for samtidskunstscenen på
Balkan, men det er første gang han udstil-
ler i Danmark.
Udstillingsperioden løber fra 7. februar
– 5. april 2009.

Søren Loses udstilling tager udgangspunkt
i det nu forsvundne Palast der Republik i

Berlin, hvor DDR's parlament
havde til huse. I udstillingen
mødes man af en omfattende
installation, der sammen med
fotografier og video danner et
fantasmagorisk indtryk af den
omdebatterede bygning, der
blev revet ned i 2008.
Torsdag den 26. februar er der
mulighed for at høre Søren Lose
selv introducere udstillingen og
fortælle om baggrunden for vær-
kerne – både Republikpaladsets
omtvistede historie og den mere
generelle tematik i udstillingen.

På 1. sal udstiller Amel
Ibrahimovic sammen med
Slaven Tolj. Det er kendeteg-
nende for begge kunstnere, at
deres simple, vedkommende
værker åbner for komplekse per-
sonlige og politiske tematikker,

der bl.a. sætter Balkankonflikten
i et andet lys. Som udstillingstit-
len Interrupted Game indikerer,
kredser værkerne om det brud,
som krigen har afstedkommet,
både i deres personlige liv og
i deres republikkers historier.
I løbet af udstillingen giver
Amel Ibrahimovic en række
fredagsomvisninger, hvoraf den
første vil finde sted den 19.
februar.

Midt i februar vil fænomenet
metagraffiti blive introduceret
i Overgaden af Mette Truberg
Jensen. Truberg har været med
til at kuratere en aktuel udstil-
ling på Pixel i København om
netop dette fænomen og vil
diskutere metagraffiti, som det
udfolder sig i europæiske street
art-miljøer.

VITTORIANO DELGADO

Februar måneds tilbud til Strædernes læsere, tryk af en originaltegning fra Delgados hånd,
underskrevet og certificeret af kunstneren selv. Hvert tryk monteres i passepartout
og nummereres fra 1 -50. Størrelsen er cirka 40 x 30 cm.

Der er også mulighed for at se tegninger, malerier, skulpturer hos:

Zangenbergs Teater, Pilestræde 59, 1112 København K

eller se mere om kunstneren og hans værker på: www.delgadoatelier.com.

Pris pr. tryk er kr. 350,- inkl. moms og forsendelse.
Bestillingen kan afgives til: contact@delgadoatelier.com,
og betaling foretages til: Danske Bank, kontonr. 3000 4310 315 354, mærk. »print».
Der er også mulighed for at afhente trykket på Strædernes redaktion i Badstuestræde 15.

En trafikalsk teaterkoncert
09.02 - 27.03

WOW

Dyt, Båt & KlingKlang

I samarbejde
med Rådet for Større
Færdselssikkerhed

BILLETTER 33 14 50 05 EL.
WWW.ZANGENBERGSTEAETER.DK

Zangenbergs Teater

Velkommen til den historiske Nyhavn.
Vi starter udendørsserveringen den 13. marts og
afholder gratis påskebrygmagning lørdag den 14. kl 13-15.

www.nyhavn.com

NYHAVN
Café & Restaurant

1888

Frokostrestaurant Husmann's Vinstue, der blev
grundlagt i 1888, er en af de få kælderrestauranter,
der er tilbage i København. Indretningen er stort set uændret
i de 120 år, der er gået. Kvinder blev forbudt adgang
fra 1912 til 1981. Frokostrestaurant Husmann's Vinstue
er i dag en traditionel dansk frokostrestaurant af højeste
kvalitet med hjemmelavet specialiteter af friske råvarer
efter typiske gamle opskrifter.

Husmann's Vinstue
Larsbjørnsstræde 2, 1454 København K
Telefon 3311 5886
www.husmansvinstue.dk

København Caféen
Badstuestræde 10, 1209 København K
Telefon 3332 8081
www.kobenhavnercafeen.dk

København Caféen er en hyggelig, ægte dansk restaurant
beliggende i en af Københavns små charmerende stræder.
Det gode traditionelle dansk smørrebrød dominerer
menukortet til frokost, og om aftenen serveres dejligt
dansk middags- af specialiteterne hver mandag og tirsdag
er bl.a. stegt flæsk med persillesovs. For øvrigt kan man
være heldig at opleve julemanden »live« i løbet af året.

BOG
udsalg

Mere end 800 titler på udsalg bl.a.

Den Danske Filosofis Historie · Dansk Udenrigspolitisk Historie

Bind 1-6
899,00 kr
Spar 1.096 kr

Bind 1-6
699,95 kr
Spar 1.100 kr

Nyboder Boghandel & Antikvariat
Store Kongensgade 114 · 1264 København K
Tlf. 33 32 33 20 · nyboder@bogpost.dk

Slaget om gaderummet

Flyttedag i København

Slaget om gaderummet
Déjà vu. Butikkerne og serveringsstederne prøver stadig og stædig at erobre det offentlige terræn. For enden af Fiolstræde bliver den offentlige passage smallere og smallere. Sandwichskilte spærrer passagen for fodgængere og barnevogne. Jo større sandwichtavlen foran, desto ringere sandwichen inde bagved, som man siger. Historien om fortovsarealerne i København går langt langt tilbage i historien. Forte, fortov er den stribe jord, der synligt adskilte matriklerne fra hinanden og derfor har der altid været tvister og kiv om hvem der havde brugsretten til disse jordstrimler hos vore forfædre i middelalderbyen. "Indtil tagdryppet" var husejerens eje og unddraget bystyret. Det blev udnyttet i mange hundrede år. Grundejerne byggede konsolbårne skure, bislag (trapper med afsats) og trapper og udgravede kælderhalse foran kældernedgangene med eller uden lem. Da butikker slet ikke fandtes før det 18. århundrede, stillede de handlende boder op foran deres hus og de kunne stå der dag og nat. Efter at grundejerne fik påbud om at brolægge både fortov og gaden foran deres matrikel, udspandt der sig en endeløs juridisk tovtrækning mellem magistraten og kongen på den ene side og grundejerne på den anden side med henblik på at etablere en holdbar, ensartet og

plan brolægning. Indtil staten bemægtigede sig planlægningen, kom det aldrig til at fungere nogenlunde. For eksempel kom arbejdsvogne med jernbeslåede hjul igen og igen til at smadre en plan og sammenhængende brolægning. I 1683 fik byen sit første bygningsreglement, hvor træstakitter langs hegn, knægtbårne facadefremspring (findes den dag i dag i Køge), karnapper, bislag og udvendige trapper eftertrykkeligt blev forbudt. Men det hjalp ikke ret meget, når man kunne få dispensation mod betaling eller slet og ret ikke holde loven efterrettelig. Den bagvedliggende europæiske ide var at separere det private fra det offentlige rum, med gader, som havde flugtende facader og i et passende forhold til byggehøjden. I 1585 kom så en færdselslov, der forbød fraspændte vogne på offentligt areal, medmindre det var Amagerbøndernes torrevogne, der kørte ind hver onsdag og lørdag morgen. Men disse vogne måtte ikke bevæge sig gennem byens fornemste gade, Højbrostræde, den gade hvor Danmarks første gadelygter blev opstillet og de kongelige vogne

havde fri bane. Og efter torvetid klokken to skulle de skynde sig hjem, ellers vankede der bøder på hele 4 rigsdaler! Alle vognes eneste lovmæssige parkeringsplads var selvfølgelig vognstalden, d.v.s. remisen, i baggården. I 1700-tallet var der stadig brudte gadeforløb med fremspring eller vigende facadeforløb, for eksempel langs Stranden foran Nikolai Kirke. Faktisk havde det smalle Larslejsstræde helt op til forrige århundrede skifte en kørebane, hvor trafikken måtte siksakke sig frem mellem bygningerne. Selv gader med almindelig bredde gjordes smallere end de var, fordi så mange bygninger var udstyret med karnapper og udbuede vinduer, der ragede langt frem over fortovet. Først da en karnapafgift på 8 rigsdaler årligt blev indført, faldt antallet af karnapper, indtil de blev helt forbudt ved byggeloven af 1856. Men allerede fra 1889, hvor en ny byggelov tillod de populære facadeudbulninger, genindførte arkitekterne karnappen, jævnfør Bispegården. Håndværkernes udhængsskilte over gadedøren var årsag til knubs, bortrevne parykker og trafikulykker. Gaderne skulle også holde for,

Skillervagt var almindelig i byen når der ikke fandtes et passende rum i baggården. Kobbersmede, bødkere, hjulmagere og andre håndværkere flyttede deres bedrift ud på gaden i vind og vejr. Folk stod og savede brænde på gaden, som de havde gjort ude på landet, hvor de jo var kommet fra. Enhver borgerfamilie havde et sengelad, der blev anbragt foran gadedøren og her skulle pigerne lufte, banke og børste husets sengeklæder og efter ca. 1840 også gultæpperne. Nabokonerne holdt øje med familiens bløde indbo gennem gadespejlet eller mere åbenlyst fra vindueskarmvinden. Den mest brugte plads til luftning, blegning og tørring af sengeklæder og nattøj var ellers kirkegårdene. Vejvæsenet og byens tømrere og murere brugte Nikolaj Kirkeplads efter branden i 1795 som oplagsplads til sten, grus og lignende. Opsynsmanden havde sit eget lille hus med bolig på pladsen. Først da slagterboderne slog sig ned på den gamle kirkegård, måtte kommunen og håndværkmestrene finde andre steder. Også på Vor Frue Plads lå murbrokkerne efter katastrofen i 1807 ganske ugenært mellem jordbunker og grusdynger

i over femten år. Langs den nuværende Slotsholmsgade, der var en stinkende kanal for 200 år siden, lå finlapperskibenes tømmer til fals på kørebanen, så passagen til lands var nærmest umulig. Ikke engang brandfaren kunne få myndighederne til at tale dunder. I de mindre befærdede gader fik græsset lov til at gro, fordi man ikke rådede over de moderne herbicider som i dag. Selv på Amalienborg Slotsplads med en dengang løs brolægning voksede i midten af 1800-tallet græsset ganske ugenært. Byen havde et samlet rendestensnet på omkring 80 km, de fleste overdækkede, oprindelig midt i gaden, senere en rende på hver gadeside undtagen i de smalleste stræder. Nogle rendestene var ikke foret med sten men med rådende træ. Rendestensgrøfterne blev dækket med brædder, der altid rev sig løs, når der var heftige nedbør. Skomagerdrengene fik en findeløn for hvert bortsejlet rendestensbrædt. Virksomhederne havde per tradition ret til at aflede deres spildevand ind i rendestenen, hvilket for garveriernes vedkommende gjorde ophold på gaden foran nærmest uudholdeligt. På Sankt Annæ Plads var der rigtig dybe grøfter, efter at den oprindelige kanal der var blevet lukket og opfyldt, og mangel på en borger, der ikke kunne springe langt nok, havde i muddret til over knæ-

Gadeskilte skiftes

ene. Således sket for den navnkundige professor Knud Lyne Rahbæk. Brolægningsvæsenet havde her sin centrale stenoplagsplads og af den grund blev Sankt Annæ Plads i begyndelsen af 1800-tallet kaldt "Det danske Sveitz". Værre stod det til på Kongens Nytorv, der i folkmunde på grund af de mange stendynger, muddergrøfter og udgravninger i samme tidsperiode hed Schæffershøj efter borgmester Schæffer. Først i 1839 trumfede kongen en ordentlig sammenhængende brolægning igennem. På centrale steder som Nyhavn og Halmtorvet (Rådhuspladsen) stod sandkisterne, der i blæsevejr efter længere tørvejr fik pustet deres indhold ind over de omkring liggende gader og gårde. Det fine hvide sand skulle bruges til at holde brædegulvene rene med. De gamle vandrør af træ, de såkaldte pipholter, der var blevet nedgravet i gaderne i det 17. århundrede, var jævnlige i uorden. Dermed var kørebanen ufremkommelig, så længe vandmesterens svende reparerede dem med bly og træstykker. Offentlige toiletter fandtes

Fortsetter næste side

Winds Frokost Restaurant
Skindergade 36
1159 København K
Tlf. 3333 7323
www.windsfrokostrestaurant.dk
Smørrebrød og anretning - når det er bedst!

The Earth Collection
Tildelt EU's blomstermærke på vores herringbone bomuldstøj

- Miljøvenligt tøj og tilbehør til ham og hende
- Børnetøj og økologisk babyserie
- Produceret uden brug af unødvendig kemi
- Bæredygtige værdier
- Tidløst og flot design
- Kvalitet til fornuftige priser

Efterår og vinter collection er nu på hylderne

The Earth Collection
Kompagnistræde 37
1208 København K
Tlf.: 33 15 36 36
www.theearthcollection.dk
Åbningstider: Mandag - fredag - 11-18
Lørdag - 11-16

En gade

Snaregade

Med sin beliggenhed mellem hvad der i gammel tid var rådhuset og byens havn, nu mellem Strædet og Nybrogade, er Snaregade en af byens ældste gader.

Flere øvrighedspersoner har haft deres hjem her, således Erland Jonsson Snare, som var rådmand fra 1489 til 1504. Som rådmand var det praktisk at bo tæt ved byens rådhus, som dengang lå på Nytorv/Gammeltorv. Erland Snare lejede i 1501 et hus, der lå, hvor i dag nr. 14 ligger. Navnet Snaregade dukker dog først op i 1607.

Erland Snares hus er for længst væk. Det samme er rådhuset fra hans tid, det brændte under den store brand i 1728. Det gjorde også en anden myndighedspersons ejendom for enden af Snaregade (Snarens Kvarter nr. 2). Her boede viceborgmester Christian Berregaard, og under branden i 1728 forsøgte man at redde hans hus ved at rive de omkringliggende huse ned. Det var dog forgæves. Igen i 1795 under den anden store brand nedbrændte gadens huse delvist.

Forhuset i nr. 14 er, som de fleste huse i gaden, opført på brandtomten efter den anden brand. Det blev bygget 1795-98 for hørkræmmer Andreas Christen Lund. Hørkræmmerne handlede med hør, jern, salt, spegesild og ildebrændsel, dvs. brænde og kul, og det var åbenbart en god forretning.

Fortsætter fra forrige side:

ikke før 1852, hvor to såkaldte nødtørftshuse blev opstillet. Til gengæld stod der indtil 1856 skilderhuse alle vegne, som skulle give mening med soldaters ørkesløse venten i hans kongelige majestæts garnisonsby. I 1800-tallet blev gaderne fejtet først to, så tre og derefter fire gange om ugen. Det var fatiglemmerne fra Ladegården der svingede fejekosten og bagefter kom de private skraldemænd med deres skralder og indsamlede det sammenfejede for at køre

det ud til svinene på Amager og landbrugsområderne nordvest for byen. For nemheds skyld kastede mange beboere også deres husholdningsaffald ud af vinduet i stedet for at aflevere det til skraldemanden i de dertil anvendte dritteltonder, som ellers smørret blev opbevaret i. To gange om året, tredje tirsdag i april og i oktober, hvor lejerne skiftede bolig, kunne man ustraffet smide alt det man ville af med ud af vinduet. Så var der gratis loppetorv til alle. Dette orgie blev først forbudt i 1890.

Snaregade en aftenstund i februar måned. Foto Henrik Ploug C.

Tekst: Connie Christensen

BYFO hædrer et hus

*Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)
Tekst: Per Stisen*

Magstræde 17

Bronzeskilt til fredede huse

Mange fredede bygninger er i dag byens bedst bevarede hemmelighed - men nu skal husene frem i rampelyset. Det mener BYFO, som har designet et skilt i bronze til fredede huse - for at minde os alle om, at her ligger et hus, som er noget særligt.

Vi har mange fine fredede bygninger i København, men det kniber med at kommunikere deres status og værdi til offentligheden. Det er baggrunden for, at Bygnings Frednings Foreningen (BYFO) nu har fået fremstillet en særlig plakette til at sætte op på de fredede bygninger. Det lille skilt skal signalere, at her ligger en bygning med en helt unik kulturhistorisk og arkitektonisk værdi. Ligesom det skal være med til at sætte husene på dagsordenen hos byens borgere, politikere og turister. Initiativet har allerede fået en varm modtagelse på kommunalt plan.

Fineste blåstempling
De fredede bygninger er hyppigst af ældre dato. Men det er forkert udelukkende at forbinde dem med fortiden, for de er netop karakteriseret ved at stå som tidstypiske manifestationer, der i høj

grad også peger ind i fremtiden. Der er ofte tale om det allerfineste håndværk, fremragende eller særlig arkitektur, og så fortæller hver eneste bygning sin egen kulturhistorie om det liv, der tidligere har været levet i bygningerne.

”Fredning er den fineste blåstempling, en bygning kan opnå. Eller sagt på en anden måde, så er det det ypperste inden for dansk bygningskultur – bygninger, som aldrig går af mode. Derfor bør bevidstheden skærpes hos både husejerne selv, naboer, håndværkere, øvrige bysbørn og ikke mindst politikere og turister. For hvis ikke vi er bevidste om værdierne, kan vi hverken passe godt på dem eller udnytte deres kulturelle og historiske værdier aktivt i bybranding. En så væsentlig del af dansk kulturarv bør fremhæves,” siger BYFOs formand, Birthe Iuel.

Lille plakette med stor signalværdi
Den lille plakette har ifølge Birthe Iuel stor signalværdi. Dels fordi det her og nu skal bringe de fredede bygningers kvaliteter frem i lyset, dels fordi det er første trin på vejen til at udbrede kendskabet til de ofte oversete, fredede bygninger. BYFO har f.eks. planer om at søge midler til en mobilguide, hvor man direkte på mobilen kan få informationer om det hus, man står foran. For ifølge Birthe Iuel skyldes den manglende fokus på de fredede bygninger manglende viden snarere end manglende interesse.

Skiltet der sidder ved hoveddøren

“Husene har ligget der så længe, at vi let overser dem. Og det er ærgerligt, for en stor Realdania-undersøgelse viser netop, at kulturarven spiller en stor rolle for kommunernes udvikling. Danskerne vil gerne bo og arbejde i – og i nærheden af - huse med

historiske og arkitektoniske kvaliteter. Ligesom historiske bygninger tiltrækker borgere, turister og understøtter erhvervsudviklingen. Derfor er det også vigtigt, at kommunerne er opmærksomme på dels at værne om og dels at videreformidle de værdier, de fredede bygninger repræsenterer,” understreger hun.

Der er godt 300.000 bevaringsværdige bygninger i Danmark og ud af dem er de 9.000 blåstemplet af Kulturarvsstyrelsen som fredede. Der kan allerede nu skiltes med fredningen. Alle medlemmer af BYFO får nemlig tilsendt en plakette gratis, mens øvrige ejere af fredede huse og bygninger kan erhverve den for 500 kr.

STORFORMAT print i prof kvalitet.

1 Stk A1 print kr.

199.00

Leveringstid 2 arbejdsdage

FOTO/C

HOLBERGSGADE 5 1057 KØBENHAVN K 33142414 www.fotoc.dk

Nyboder sælger ud!

klokken 07:00. - Et brag af et udsalg - med mere end 800 titler, inden for alle genrer af litteraturen.

Allerede på åbningsdagen er der nogle helt specielle tilbud, med mulighed for at spare op til 200 kr., blandt andet på Barack Obamas bog »Arven efter min far«. Også Khaled Hosseins meget store succesromaner: »Under en strålende sol« og »Drageløberen«

kan erhverves for næsten ingen penge.

Er man i tvivl eller har svært ved at vælge mellem de mange titler, er der til bogudsalget udgivet et 50-sider stort katalog, som kan afhentes i Nyboder Boghandel.

Dette sker også i år, hvor det starter onsdag den 25. februar

MASSER AF GODE UDSALGSTILBUD SE UDSALGSVINDUERNE

Udsalgstilbud på danske og udenlandske frimærke-kataloger • håndbøger • indstiksbøger springbind
FDC album mm. • kiloverer • frimærkepakker
Samlinger • restsamling • partier m.m. fra Skandinavien
Europa • Oversøland er fremlagt under udsalget; ekstra
20 % udsalgsrabat på de i forvejen billige priser

**ILETA FRIMÆRKEHANDEL HOLDER UDSALG I
JANUAR • FEBRUAR • MARTS MÅNED I 2009**

**Kom og gør en god handel
- vi er nemme at handle med!**

**HUSK i udsalgstiden er der 10 %
på ikke nedsatte varer**

ILETA FRIMÆRKEHANDEL
Fiolstræde 20 • 1171 København K
Telefon 33 12 91 23
Forretningen har åben hverdag kl. 11 - 18
fredag åbent til kl. 19 • lørdag til kl. 16

Appelsinen skrælles så de bitre stoffer i skrællen ikke kommer med i salaten

Appelsinen fileteres så det er det rene frugt-kød der kommer i retten

Resten af appelsinen presses i salaten

I køkkenet i Bastionen + Løven på Christianshavn hersker Michael Frederik Glidov, udlært kok i 2005. Michael kan godt lide, at maden ikke er for tung og har altid »sæsonens salat» på programmet.

God madidé

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Connie Christensen

Salaten arrangeres på tallerkenen

I februar er det en salat med røget andebryst, en sund og velsmagende salat, der er hurtigt at tilberede.

Du skal bruge:

1 stk. røget andebryst (kan købes hos slagteren)
blandede salater (f.eks. rucola og feldsalat)
appelsin og æble

rosiner efter behag
olie, eddike, lidt sukker,
salt og peber

Salaten strimles og kommes i en skål. Appelsinen skrælles og skæres ud i små fileter eller klodser, hinden skæres væk. Æblet befries for kernehuset og skæres i tern. Andebrystet skæres ud i tynde skiver. Det hele kommes oven på salaten

Det røgede andebryst skæres ud i skiver på omkring en halv til en centimeter

Michael Frederik Glidov er kok på Bastionen + Løven, og fortæller om en dejlig, men enkelt ret.

og overhældes med en klassisk vinaigrettedressing (½ olie, ½ eddike) med lidt sukker, salt og peber. Saltet holder på farven i æblestykkerne, og lidt salt og peber i dressingen øger, sammen med en smule sukker, smagen i salaten.

Hertil anbefales en chardonnay og måske et stykke godt brød.

Danvikar
 - og rekruttering
 - det ældste, danske vikarbureau

Handel og kontor
33 14 30 04
 Korrespondenter
 Bogholderipersonale
 Regnskabspersonale
 IT-personale
 Advokatsekretærer
 Kommunedata
 Sekretærer
 Omstilling /reception
 Kontorpersonale
 Kantinpersonale
 Lagerpersonale
 Tastemedarbejdere

Sygepleje
33 14 97 76
 Sygeplejersker
 Social- og sundhedshjælpere
 Social- og sundhedsassistenter
 Servicemedarbejdere

Hyskenstræde 9, 1207 København K
 Telefax: 33 14 36 68
 danvikar@danvikar.dk
 www.danvikar.dk

Vingården

Café Restaurant

Kaffe

Serveret med lun æblekage med kanelcreme

eller

Fransk chokoladekage

med is og frisk frugt

49,-

Menu I

Laksepâté serveret med salat og caviardressing

Hvidløgsmarineret stegt lammekølle

med råstegte kartofler og rødvinssauce

Menu II

Hummersuppe med Cognac

Helstegt kalvefilet

serveret med gorgonzolasauce, rosmarinkartofler og

dagens friske grønsager

Menu III

Fiskeanretning – rejer, muslinger, laks, kaviar

Hertil salat og dilldressing

Rødtungefilet med kongerejer,

hvidvinssauce, risotto og dagens friske grønsager

Pris pr. menu 189,-

Vingårdsstræde 21 · 1070 København K

Telefon: 33 32 72 70 · Fax: 33 32 72 76

www.restaurant-vingaarden.dk